

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วยสมาชิกสี่กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่-บริการ และนักศึกษา สมาชิกเหล่านี้มีความสำคัญต่อสถาบัน นักศึกษานับเป็นสมาชิกที่มีจำนวนมาก สังคมของนักศึกษาจึงจัดเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสถาบัน ในอันที่จะนำชื่อเสียงเกียรติคุณ หรือความเสื่อมเสียชื่อเสียงมาสู่สถาบันได้ นอกจากนี้ นักศึกษายังมีความหมายและความสำคัญต่อประเทศชาติในฐานะเป็นผู้ก่อกำเนิดของบ้านเมือง และมีบทบาทต่อความมั่นคงของประเทศอย่างมาก เพราะพลังของนักศึกษาเป็นพลังที่บริสุทธิ์ และสามารถรวมกลุ่มได้ง่าย (วิลลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา หวงทิพย์ ชัยพิบาลสุฤษดิ์ และพนิกา คามาพงษ์ 2527: 1)

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาขั้นสูง เป็นแหล่งที่ผลิตกำลังคนชั้นนำที่มีความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ออกไปรับใช้สังคมและประเทศชาติ ด้วยเหตุนี้เองหน้าที่หลักอันสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา คือ การพยายามช่วยเหลือและส่งเสริมนักศึกษาให้เป็นบุคคลซึ่งถึงพร้อมด้วยความรู้ (Knowledge) ความสามารถ (Ability) และความเจริญทั้งกายและจิตใจ (Physical and Mental Maturity)

นักศึกษาที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีอายุในระยะคาบเกี่ยวระหว่างวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น คือ จะมีอายุระหว่าง 17 - 23 ปี ซึ่งเด็กในวัยนี้คักกลาสส์ (Douglass) ให้ความเห็นว่าเป็นวัยที่มีความกระตือรือร้น มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง อยากแสดงความคิดเห็น ชอบโอ้อวด ต้องการให้คนเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ และชอบตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ อาจจะเป็นไปในทางดีหรือตรงกันข้ามก็ได้ (Douglass 1964: 56) ลักษณะพิเศษของนักศึกษา คือ ความกระตือรือร้น ยึดมั่นในอุดมการณ์ มักมีแนวคิดใหม่ ๆ มีความสนใจสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ หนีไม่พ้นที่จะเห็นสภาพซึ่งไม่ถูกต้องหรือความไม่ยุติธรรมในสังคม ต้องการความอิสระในการแสดงออก

ดังนั้น จึงหนีไม่ได้ที่เห็นข้อผิดพลาดของผู้ใหญ่ การดำเนินการแก้ไขที่ล่าช้า สภาพความขัดแย้งและข้อบกพร่องในสังคมทำให้บั่นทอนจิตใจ และกระตุ้นให้อยากต่อสู้เรียกร้องเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง ส่วนในทางจิตวิทยา วิทยาลัยนี้เป็นวัยที่นักศึกษากำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเองโดยเฉพาะนักศึกษาที่มีสติปัญญาสูงกว่านักศึกษาทั่วไป การปฏิบัติตัวของนักศึกษาเหล่านี้จึงมีลักษณะพิเศษไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบของสถาบัน รวมทั้งประเพณีของสังคม (ทองเรียน อมรัชกุล 2525: 34)

จากลักษณะของนักศึกษาดังกล่าว เมื่อนักศึกษาเข้าไปสู่สถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมสังคมใหญ่ จะเกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของนักศึกษากับโครงสร้างและสภาพแวดล้อมของสถาบัน เกิดเป็นแนวบทบาทนักศึกษา (Student Role Orientations) ฮาโรล (Harold) ไทด์กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมของสถาบันหมายถึง ระบบการศึกษา ระบบการปกครอง และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง และเกิดการพัฒนาตนเอง เพื่อเปลี่ยนแปลงบุคลิก พฤติกรรม ทักษะ และความสนใจ (Harold อ้างถึงใน ชูพันธ์ สมเกื้อ 2523: 8) ในสถาบันหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วย แนวบทบาทนักศึกษาหลาย ๆ แบบ ซึ่งผู้บริหารควรจะทำตัวให้คุ้นเคยกับแนวบทบาทนักศึกษา เข้าใจลักษณะ วิถีชีวิต หลักปรัชญา ความต้องการจุมุ่งหมายในชีวิต ตลอดจนปัญหาที่มักจะเกิดขึ้นกับนักศึกษาอยู่เสมอ เพื่อประโยชน์ในความสัมพันธ์กับนักศึกษาการวางแผน กิจกรรม ตลอดจนการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในรูปลักษณะต่าง ๆ กัน (พรชูลี อาชวอรุณ 2525: 66) ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนควรตระหนักอยู่เสมอว่า นักศึกษาไม่ใช่เป็นตุ๊กตาปั้นที่คอยรับฟังสิ่งที่อาจารย์สอนให้ตามหลักสูตรที่นักบริหารหลักสูตรได้สร้างขึ้นมา นักศึกษาเข้ามาในรั้วสถาบันด้วยความรู้สึก ความกังวล ความหวัง ความรัก ความเกลียด ในขณะที่เขาฟัง คิด อ่าน เขียน และเรียนไปพร้อม ๆ กัน (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524: 58) และนักศึกษาต่างก็มาจากหลาย ๆ ครอบครัวและมีลักษณะประจำตัวของแต่ละคนแตกต่างกันออกไป ซึ่งบางคนก็เป็นคนที่ให้ความเคารพเชื่อถือผู้ใหญ่ บางคนก็ไม่เชื่อฟัง บางคนก็มีอิทธิพลและมีเหตุผล (Stern 1962) บางคนก็เป็นพวกหัวรุนแรงทำให้มีเรื่องมีราวขัดแย้งกัน (Keniston 1967) และบางคนก็เป็นคนเฉื่อยชา (บุรุษชัย จงกลณี 2525: 20) เมื่อนักศึกษาผ่านเข้าไปในสถาบันอุดมศึกษานั้น ก็จะนำเอาลักษณะประจำตัวเข้ามาด้วย ซึ่งในสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งก็อาจจะมีนักศึกษาที่มีแนวบทบาทไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของสถาบัน และสภาพแวดล้อมของสถาบันนั้น ๆ

นักศึกษาจัดได้ว่าเป็นวัตถุดิบที่มีความสำคัญที่สุดในระบบการผลิตของสถาบัน-
อุดมศึกษา และที่สำคัญวัตถุดิบนี้เป็นมนุษย์ เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความหลากหลายและมีชีวิตจิตใจ
ดังนั้น ในแง่ของการบริหาร ผู้บริหารจึงต้องให้ความสนใจและทำความเข้าใจเกี่ยวกับ
นักศึกษามากขึ้น ทั้งนี้เพราะนักศึกษาได้กลายเป็นตัวแปรสำคัญในด้านความสำเร็จของ
ผู้บริหาร ซึ่งในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมาผู้บริหารหลายคนที่ได้ประสบความสำเร็จในด้านบริหาร
สถาบัน แต่ความที่ไม่เข้าใจนักศึกษาหรือไม่สามารถสื่อสารกันได้ จึงมีอันต้องล้มเหลวไป
เป็นอันมาก ดังนั้น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับนักศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง การมี
ความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษานั้นจะช่วยทำให้

1. การจัดการเรียนการสอนและการจัดระบบการศึกษาสอดคล้องยิ่งขึ้น
2. การจัดบริการด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการ
ของนักศึกษาและสังคมโดยรวม
3. สามารถวางแนวทางในการปกครองหรือบริหารนักศึกษาได้อย่างสมเหตุ
สมผล และทันต่อเหตุการณ์ (ประกอบ คูปริทัศน์ 2527: 187 - 188)

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งมีฐานะเป็น
กรมในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตครูอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี
ให้การศึกษาทางด้านวิชาชีพระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และประกาศนียบัตร-
ชั้นสูง ทำการวิจัยส่งเสริมการศึกษาทางด้านวิชาชีพ และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม
(พระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ. 2518 ราชกิจจานุเบกษา ฉบับ
พิเศษ เล่มที่ 92 ตอนที่ 48 หน้า 2) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาก่อเกิดขึ้นมา
เพื่อสนองความต้องการของบรรดานักศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา ซึ่งแต่เดิมไม่มีโอกาส
ศึกษาถึงขั้นปริญญา ได้มีโอกาสศึกษาต่อจนถึงขั้นปริญญาตรี ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับแล้วว่า
ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจและสังคม คือ การอาชีวศึกษา
ซึ่งอาจเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาลทางด้านการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมทางด้านอาชีวศึกษา
เป็นประการสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
วิทยาการใหม่ ๆ ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกำลังเข้ามามีบทบาท
สำคัญในชีวิตมนุษย์ การติดต่อสื่อสารที่เป็นไปอย่างรวดเร็วเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
แปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง

จากนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมการอาชีวศึกษาเป็นประการสำคัญ และ ประกอบกับปัจจุบันการอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่มีผู้สนใจที่จะเข้าศึกษามากขึ้น รัฐบาลจึง อนุมัติให้วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเปิดขยายสถานศึกษาเพิ่มขึ้นอีก 2 แห่ง คือ วิทยาเขตบึงพระพิบูลย์ ทุ่งมหาเมฆ และคณะเกษตรศาสตร์ นครศรีธรรมราช (ตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ 2526) ดังนั้นจำนวนการรับนักศึกษาจึงได้เพิ่มมากขึ้นด้วย เช่น ปีการศึกษา 2526 จำนวนการรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 13,639 คน ระดับปริญญาตรี 1,249 คน ปีการศึกษา 2527 จำนวนการรับนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 14,036 คน ระดับปริญญาตรี 2,144 คน และ ปีการศึกษา 2528 จำนวนการรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 16,249 คน ระดับปริญญาตรี 2,323 คน (แผนกสถิติและวิจัย กองแผนงาน สำนักงาน- อธิการบดีวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา) การที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษามี จำนวนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้นจะมีผลกระทบไปสู่การบริหาร การจัดการเรียนการสอน การจัด สภาพแวดล้อมในสถาบัน ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนา อย่างเต็มที่ทั้งทางค่านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ทั้งนี้เพราะการอาชีวศึกษามีใช้ เพียงแต่จะช่วยให้ นักศึกษามีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพเท่านั้น แต่ยังช่วย ฝึกอบรมให้นักศึกษามีสติปัญญามีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ มีศีลธรรม วัฒนธรรม มีความรับผิดชอบหน้าที่ สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่บ้านเมือง ต้องการ (สุมา สุทธิวาหนฤพุดิ 2522: 1) และพร้อมที่จะออกไปพัฒนาประเทศให้เจริญ ก้าวหน้า

ปัจจุบันวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ยังขาดข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักศึกษา การที่วิทยาลัยจะจัดการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการ พัฒนานักศึกษานั้น จำเป็นที่ต้องให้ความสนใจและทำความเข้าใจเกี่ยวกับนักศึกษาโดยการ ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงแนวทางที่นักศึกษาว่าเป็นอย่างไรเพื่อผู้บริหารจะได้จัดสภาพแวดล้อม ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับแนวทางที่นักศึกษาและความสนใจของนักศึกษา และเพื่อใช้เป็น แนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถาบันด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สำรวจแนวทางที่นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

2. ศึกษาเปรียบเทียบแนวทบทวนนักศึกษา โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประเภทวิชา สถานที่พักอาศัย และภูมิลำเนาเดิม

คำถามในการวิจัย

การสำรวจแนวทบทวนนักศึกษาวิชาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามในการวิจัยครั้งนี้ 2 ประการคือ

1. นักศึกษาวิชาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษามีแนวทบทวนอย่างไร
2. นักศึกษาวิชาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาที่มีเพศต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน ประเภทวิชาต่างกัน ลักษณะสถานที่พักอาศัยต่างกัน และภูมิลำเนาเดิมต่างกัน จะมีแนวทบทวนนักศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งสำรวจแนวทบทวนนักศึกษาวิชาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตร 2 ปี และระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 โดยการแบ่งกลุ่มประเภทวิชาออกเป็น 5 กลุ่ม คือ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชาเกษตรกรรม ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ประเภทวิชาคหกรรม และประเภทวิชาศิลปกรรม ได้กลุ่มตัวอย่างวิทยาเขตและคณะต่าง ๆ ที่เป็นตัวแทนประเภทวิชาต่าง ๆ ดังนี้คือ

1.1 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม คือ วิทยาเขตพระนครเหนือ วิทยาเขตเทคนิคภาคใต้ และคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี

1.2 ประเภทวิชาเกษตรกรรม คือ วิทยาเขตเกษตรลำปาง วิทยาเขตเกษตรภาคีสันธุ์ และคณะเกษตรศาสตร์ บางพระ

1.3 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ คือ วิทยาเขตพัฒนจัดการพระนคร และคณะบริหารธุรกิจ

1.4 ประเภทวิชาคหกรรม คือ วิทยาเขตพระนครใต้ และคณะคหกรรมศาสตร์

1.5 ประเภทวิชาศิลปกรรม คือ วิทยาเขตเพาะช่าง และคณะศิลปกรรม

2. สํารวจแนวพบทพทนักศึกษ 8 แบบ ของนักศึกษวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาโดยสรวนรวม

3. ศึกษาเปรียบเทียบแนวพบทพทนักศึกษ 8 แบบ ของนักศึกษที่มีเพศตํางกัน ระดับการศึกษตํางกัน ประเภทวิชาตํางกัน ลักษณะสํถานที่พทอาศัยตํางกัน และภูมิลําเนาเดิมตํางกัน

4. ตัวแปรที่จะศึกษามีดังน้

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

4.1.1 เพศ แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง

4.1.2 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี

4.1.3 ประเภทวิชา แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชาเกษตรกรรม ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ประเภทคหกรรม ประเภทศิลปกรรม

4.1.4 สํถานที่พทอาศัย แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ บ้านบิคามารคา หรือผูปกครอง หอพักวิทยาลัย หอพักเอกชนหรือบ้านเช่า และสํถานที่อื่น ๆ

4.1.5 ภูมิลําเนาเดิม แบ่งออกเป็น 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คําคะแนนเฉลี่ยของแนวพบทพทนักศึกษ 8 แบบ คือ

4.2.1 แนวพบทพททางวิชาการและการเป็นศึกษิต (Academic and Scholarly Role Orientation)

4.2.2 แนวพบทพทในการใช้สติปัญญา (Intellectual Role Orientation)

4.2.3 แนวพบทพทในการใช้ชีวิตในสํถานอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ (Consummatory Collegiate Role Orientation)

4.2.4 แนวพบทพทในการนําระสับการณจําการทํากิจกรรมในสํถานไปใช้ให้เป็นประโยชน์ (Instrumental Collegiate Role Orientation)

4.2.5 แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ

(General Vocational Role Orientation)

4.2.6 แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม (Social Development Role Orientation)

4.2.7 แนวบทบาทที่ท่าพ้อเป็นพิธี (Ritualistic Role Orientation)

4.2.8 แนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมือง (Political Activist Role Orientation)

ขอตกลงเบื้องต้น

แนวบทบาทนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นผลมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา โดยกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยการประเมินตามการรับรู้ของตนเองเท่านั้น

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

แนวบทบาทนักศึกษา หมายถึง กระบวนการพฤติกรรมของนักศึกษาที่เป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของนักศึกษา กับโครงสร้างและสภาพแวดล้อมของสถาบัน

การรับรู้ (Perception) หมายถึง การแปลความหรือตีความจากการที่นักศึกษาได้ประเมินเกี่ยวกับแนวบทบาทนักศึกษาของตนเอง

นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หมายถึง ระดับการศึกษาหลักสูตร 2 ปี ที่ศึกษาต่อจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ระดับปริญญาตรี หมายถึง ระดับการศึกษาหลักสูตร 2 ปี ที่ศึกษาต่อจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

วิทยาเขต หมายถึง หน่วยงานที่ทำการสอนระดับประกาศนียบัตร

คณะ หมายถึง หน่วยงานที่ทำการสอนระดับปริญญาตรีตามสาขาวิชาที่แยกย่อยลงไปภายในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม หมายถึง สาขาช่างเทคนิคและอุตสาหกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และสาขาวิศวกรรมศาสตร์ในระดับปริญญาตรี

ประเภทวิชาเกษตรกรรม หมายถึง สาขาเกษตรกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และสาขาเกษตรศาสตร์ในระดับปริญญาตรี

ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ หมายถึง สาขาบริหารธุรกิจและพาณิชย์การในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และสาขาบริหารธุรกิจในระดับปริญญาตรี

ประเภทวิชาคหกรรม หมายถึง สาขาคหกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และสาขาคหกรรมศาสตร์ในระดับปริญญาตรี

ประเภทวิชาศิลปกรรม หมายถึง สาขาศิลปกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และสาขาศิลปกรรมในระดับปริญญาตรี

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตร 2 ปี รวม 7 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตพระนครเหนือ วิทยาเขตเทคนิคภาคใต้ วิทยาเขตเกษตรลำปาง วิทยาเขตเกษตรกาฬสินธุ์ วิทยาเขตพาณิชย์การพระนคร วิทยาเขตพระนครใต้ และวิทยาเขตเพาะช่าง และในระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี รวม 5 คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมเทคโนโลยี คณะเกษตรศาสตร์ บางพระ คณะบริหารธุรกิจ คณะคหกรรมศาสตร์ และคณะศิลปกรรม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้น (Stratified Random Sampling) รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 759 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะของนักศึกษา ประเภทของนักศึกษา

แนวทบทวนนักศึกษา และวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษา ของนักการศึกษาชาวต่างประเทศ จำนวน 11 ท่าน ได้แก่ คลาร์กและโทร (Clark and Trow) เพมเบอร์ตัน (Pemberton) เคนนิสตัน (Keniston) วอร์เรน (Warren) ชูเมอร์ และสแตนฟิลด์ (Schumer and Stanfield) และนิวโคมบ์และคณะ (Newcomb and Association) ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยมาวิเคราะห์ แล้วนำส่วนที่สามารถเป็นแนวทบทวนนักศึกษาที่ครอบคลุมลักษณะของนักศึกษาไทย มารวมสรุปเป็นแนวทบทวนนักศึกษา 8 แบบ พร้อมทั้งให้คำอธิบายแนวทบทวนนักศึกษาในแต่ละแบบ จากนั้นได้นำเอาคำอธิบายนั้นมาสร้างข้อกระทงเพื่อใช้เป็นแบบสอบถาม โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และลักษณะพฤติกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ ซึ่งได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประเภทวิชา สถานที่พักอาศัย ภูมิลำเนาเดิม อาชีพของบิดา รายได้ของบิดามารดา แผนการในอนาคต และประเภทกิจกรรมที่สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิก

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่ให้ผู้ตอบประเมินแนวทบทวนนักศึกษาของตนเองตามการรับรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (5 - 1) เลือกเพียงคำตอบเดียว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนในวิทยาเขตและคณะต่าง ๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติต่าง ๆ คือ หาค่าเฉลี่ย (Mean) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าที - เทสต์ (t - test) และหาค่าการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบระหว่างคู่ด้วยการทดสอบเชฟเฟ่ (Scheffe) การวิเคราะห์ข้อมูลอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์จากสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของนีและคณะ (Nie et al. 1975)

5. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลในการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางและบรรยายความ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ คือ

1. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาเรื่องของนักศึกษา โดยเริ่มจากการอธิบาย (Describe) และใช้เป็นรากฐานในการวิจัยต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจ (Understand) การควบคุม (Control) และการทำนาย (Predict) ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์ (Scientific Empirical Study)
2. ข้อมูลที่ได้ทำให้เข้าใจแนวทบทวนนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี และเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนานักศึกษาต่อไป
3. เพื่อประโยชน์ในการจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับแนวทบทวนนักศึกษา
4. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทบทวนนักศึกษาวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในมิติหรือแง่มุมต่าง ๆ ให้กว้างขวางลึกซึ้งต่อไปในอนาคต

ศูนย์วิทยพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย